

MEDIJI O ZDRAVSTVU

utorak, 30. novembar 2021.godine

RTS- Nada Kuljić Kapulica o omikronu: Novinska vest nije naučna vest, treba vremena za dokazivanje

BLIC- SVE O VAKCINI PROIZVEDENOJ U SRBIJI, PLANOVIMA I EPIDEMIJI
Direktorka "Torlaka" za "Blic": Vakcinacija je jedino rešenje, verujem u POBEDU

N1- Opao broj zaraženih, odmah smanjeno interesovanje za vakcinu, strah od praznika

B92- Zakazana sednica Kriznog štaba

NOVOSTI- DA LI ĆE SE OMIKRON LAKŠE ŠIRITI? Dr Radmilo Janković o novom soju korone: Pitanje dana kada će stići u Srbiju

Nada Kuljić Kapulica o omikronu: Novinska vest nije naučna vest, treba vremena za dokazivanje

Od zastrašujućih, do krajnje relativizujućih naslova, tako se ovog vikenda govorilo i pisalo o novom soju korone – omikronu. Vest da su naučnici otkrili drastično mutiranu verziju, koju su pojedinci opisali kao najgoru do sada, neke zemlje propratle su zatvaranjem granica. Virusološkinja Nada Kuljić Kapulica kaže za RTS da novinska vest nije naučna vest i objašnjava šta time misli.

Prethodnih dana intenzivno se govori o novom soju koronavirusa - omikronu, za koji pojedini stručnjaci navode da je potencijalno opasan zbog 32 mutacije na spajk proteinu, što bi moglo da pomogne virusu da zaobiđe zaštitu koju daje vakcina, ali i da poveća sposobnost širenja virusa.

Virusološkinja Nada Kuljić Kapulica objasnila je, gostujući u Beogradskoj hronici, da novinska vest nije naučna vest, ističući da je potrebno vreme da bi se naučna istina dokazala.

"Poznato je u prirodi da je genetska divergencija karakteristika svih živih bića, od mikroorganizama do ljudi. Poznato je da su mikrobi velemajstori u načinu preživljavanja u borbi za opstanak. Ove genetske manipulacije koji pravi najnoviji virus su iznenađenje što ih ne možemo predvideti", objašnjava virusološkinja.

Prema njenim rečima, mnogo varijanti koronavirusa je do sada utvrđeno, ali su samo četiri do sada klasifikovane u teže varijante koje pobuđuju zabrinutost.

"To znači da, ako se pojavi neka nova varijanta, osnovno pitanje je kakve konsekvence ta varijanta nosi. Pošto je ovo hit pitanje na svim televizijama, pitanja su da li je taj novi soj koji se pojavio, da li izaziva težu bolest, veću smrtnost, da li će vakcina na njega da bude efikasna, da li se brže prenosi, da li će

određene terapije biti efikasne. Ni (glavni američki epidemiolog Entoni, prim. aut.) Fauči ni (epidemiolog Predrag, prim. aut.) Kon ne znaju odgovor na to pitanje, a nemam ni ja", naglašava virusološkinja.

Ističe da je velika stvar ovog trenutka što se te genetske varijante zahvaljujući genetici, biotehnologiji i savremenim sredstvima brzo mogu dijagnostikovati.

"Nije svejedno napisati ta genetska slova, treba ih i pročitati, a za čitanje je potrebno vreme. Ne može savremena virusologija da zameni klasičnu virusologiju, kad morate da dokazujete neke stvari, a to dokazivanje dugo traje", poručuje Nada Kuljić Kapulica.

Podseća da je brazilski soj koronavirusa brzo nestao bez obzira na to što je bilo mnogo ljudi koji su dobili reinfekciju.

"Da podsetim, 2002. i SARS je nestao, bio je prvi kobni koronavirus, izuzev ona četiri koji ne izazivaju bolesti, bio je u 40-ak zemalja, imao smrtnost od 10 odsto i nestao", podseća virusološkinja.

Šta se desilo u Japanu

U Japanu je naglo opao broj novozaraženih i sada se dnevno registruje nekoliko stotina slučajeva. U avgustu je na dnevnom nivou bilo i više od 200.000 novih slučajeva. Pojedina objašnjenja ovakve situacije idu dotle da se navodi da je virus izvršio genetsko samoubistvo.

Nada Kuljić Kapuljica objašnjava šta se to dogodilo u Japanu.

"Japan je imao promptnu vakcinaciju posle Olimpijade. Do tada su se kolebali, posle Olimpijade imali su oko tri odsto vakcinisanih, sad mislim da imaju 77 odsto vakcinisanih. To je jedna kategorija", ukazuje virusološkinja.

Sem toga, dodaje, nije bilo zastoja u vakcinaciji u Japanu.

"Zbog incidenta u avgustu sa Moderninom vakcinom, u nekim serijama te vakcine nađene su primese nekih materija, Japanci su eliminisali te serije i nastavili vakcinaciju i već početkom novembra imali visok stepen vakcinacije i od 200 i nešto hiljada obolelih, posle Olimpijade, njihov broj je sada oko 200, a pre neki dan i nisu imali smrtni slučaj", navodi Nada Kuljić Kapulica.

Jedan od glavnih razloga je vakcinacija i to promptna – za tri meseca su povećali procenat vakcinisanog stanovništva.

"Oni su i jako disciplinovan narod za razliku od nas. Jako su poštovali fizičku distancu bez obzira na psihologiju, otuđenje. Sem toga, po prirodi su tanki, nisu debeli, a zna se da je gojaznost jedan od faktora razbolevanja", napominje virusološkinja.

Treće objašnjenje je, prema njenim rečima, da je došlo do nekih genetskih promena kod virusa.

"Dokazali su da je u sojevima kod obolelih prisutna ne samo mutacija koja se gomilala na S proteinu već i da postoji mutacija u samom virusu i to na delu virusa koji učestvuje u prepisivanju virusne RNK, to je taj

protein 14. Ako dođe do poremećaja tog proteina, ne može se razmnožavati ili se usporava", kaže Nada Kuljić Kapulica.

Takođe, kaže, ispitivane su i pojave u organizmu napadnute osobe i dokazano je da kod Japanaca postoji jedan enzim koji neutrališe virus i protein 14.

"Dobili su taj podatak da se ta greška događa, to je samo hipoteza kojom pokušavaju da razreše tu enigm", kaže Nada Kuljić Kapulica, dodajući da sve ovo ne mora da znači da će Japanci biti zauvek zaštićeni i da je ovo predah.

Dodaje da ćemo i mi u Srbiji predahnuti jer i kod nas broj novozaraženih pada.

SVE O VAKCINI PROIZVEDENOJ U SRBIJI, PLANOVIMA I EPIDEMIJI Direktorka "Torlaka" za "Blic": Vakcinacija je jedino rešenje, verujem u POBEDU

Prve doze Sputnjika V proizveli smo već početkom druge polovine godine i one su puštene u promet nakon sprovedenih rigoroznih kontrola od strane Službe za kontrolu kvaliteta Instituta „Torlak“, ruskog regulatornog tela, kao i naše Agencije za lekove i medicinska sredstva Srbije. Institut „Torlak“ je u saradnji sa ruskim partnerima do danas proizveo 1.500.000 doza vakcine Gam-COVID-Vac (Sputnik V), komponente I i komponente II, do kraja godine u planu je da se proizvede još 2.500.000 doza, kaže u intervjuu za "Blic" dr Vera Stoilković, direktorka Instituta "Torlak".

Kako ističe, u momentu kada se u celom svetu vodi borba za nabavku vakcina protiv korone, Ministarstvo zdravlja i Vlada Republike Srbije su jasnom strategijom, predanim radom, uz velike napore uspeli građanima da obezbede vakcine pet različitih proizvođača, što smatra apsolutnim uspehom i privilegijom u ovom momentu, kada je u mnogim zemljama, koje su ekonomski razvijenije od naše, ekstremno otežana nabavka vakcina.

Kako napreduje proizvodnja Sputnjika V na Torlaku?

Proizvodnja napreduje u skladu sa ugovorima zaključenim sa ruskim partnerima, a shodno usvojenim internim planovima Instituta „Torlak“. Institut za virusologiju, vakcine i serume „Torlak“ je utrošio ogroman napor na samu pripremu proizvodnje vakcine protiv zarazne bolesti COVID 19, što podrazumeva prilagođavanje postojećeg proizvodnog prostora, kao i nabavku neophodne opreme i potrošnog materijala za predmetnu vakcinu. Po pitanju nabavki napred navedenih dobara, a sve imajući u vidu da su rokovi isporuke istih na svetskom farmaceutskom tržištu u međuvremenu postali predugački, što je, opet, još jedna od posledica pandemije zarazne bolesti COVID 19 izazvane virusom SARS-CoV 2, Institut „Torlak“ je uspeo na vreme da obezbedi sve uslove za početak proizvodnje predmetne vakcine i njenu uspešnu realizaciju. Prve doze smo proizveli već početkom druge polovine tekuće godine i one su puštene u promet nakon sprovedenih rigoroznih kontrola od strane Službe za kontrolu kvaliteta Instituta „Torlak“, ruskog regulatornog tela, kao i naše Agencije za lekove i medicinska sredstva Srbije.

Koliko doza je do sada proizvedeno, šta to znači za našu zemlju?

Institut „Torlak“ je u saradnji sa ruskim partnerima do danas proizveo 1.500.000 doza vakcine Gam-COVID-Vac (Sputnik V), komponente I i komponente II, koje su stavljene na raspolaganje Republici Srbiji za potrebe imunizacije stanovništva protiv zarazne bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2. U momentu kada se u celom svetu vodi borba za nabavku vakcina protiv zarazne bolesti COVID-19, Ministarstvo zdravlja i Vlada Republike Srbije su jasnom strategijom, predanim radom i upornošću, uz velike napore uspeali da našim građanima obezbede vakcine pet različitih proizvođača, što je apsolutan uspeh i privilegija u ovom momentu, naročito ako uzmemo u obzir da je mnogim zemljama, koje su ekonomski razvijenije od naše, ekstremno otežana nabavka vakcina. S tim u vezi, vakcina koja je proizvedena u našem Institutu dobija na značaju, kako za sam Institut, tako i za Republiku Srbiju, imajući u vidu činjenicu da je, do sada, mali broj farmaceutskih kuća u svetu uspeo da proizvede vakcinu protiv navedene zarazne bolesti, što i naš Institut i našu zemlju svakako svrstava među malobrojne zemlje koje su uspele u toj nameri, a to je sopstvena proizvodnja predmetne vakcine, što predstavlja uspeh sam po sebi.

Kakvi su planovi što se tiče dalje proizvodnje?

Do kraja tekuće godine u planu je da se proizvede još 2.500.000 doza komponente I i komponente II predmetne vakcine. Nadamo se nastavku dosadašnje saradnje sa ruskim partnerima, kao i proširenju iste u narednom periodu.

Da li će se Sputnjikom V snabdevati i region, i kada bi se to moglo očekivati?

Institut „Torlak“ je u mogućnosti da proizvede veliki broj doza na mesečnom nivou vakcine protiv zarazne bolesti COVID-19, kao i da istu distribuira u skladu sa planovima distribucije i raspodele, kako u našoj zemlji, tako i ostalim državama zainteresovanim za predmetnu vakcinu.

Vlada veliko interesovanje za „našu vakcinu“, kako to komentarišete?

Građani Republike Srbije imaju dugogodišnje veliko poverenje u proizvode Instituta „Torlak“ kao domaćeg proizvođača vakcina, čijim vakcinama su vakcinisane generacije naše dece i odraslih, kako u našoj zemlji, tako i širom sveta. To svakako predstavlja ogromnu satisfakciju kako za sve zaposlene, tako i za rukovodstvo Instituta „Torlak“.

Kakvi su dalji planovi u smislu tehnologije, unapređenja? Definitivno, ljudi veruju Torlaku...

Pored vakcine protiv zarazne bolesti COVID-19, Institut „Torlak“ je za predstojeću sezonu protiv virusa gripa, proizveo i stavio na raspolaganje građanima Republike Srbije 200.000 doza svoje vakcine protiv gripa - TorVaxFlu® - vakcina protiv gripa (fragmentisani virus, inaktivisana). Plan je da u bližoj budućnosti proširimo pogon za proizvodnju vakcine protiv gripa, kao i da obnovimo i unapredimo kompletne proizvodnje postojećih farmaceutskih proizvoda u Institutu. Ljudi veruju našem „Torlaku“. Svojim skoro stogodišnjim iskustvom, Institut „Torlak“ je nebrojeno mnogo puta potvrdio kvalitet svojih proizvoda i usluga i neophodnost postojanja aposlutno je prepoznata i dokazana i u situaciji u kojoj smo se našli u vezi sa pandemijom bolesti COVID-19. Uz pomoć Ministarstva zdravlja i Vlade Republike Srbije, Institut „Torlak“ će uložiti maksimalne napore da u svakom trenutku pruži neophodnu sigurnost i zdravstvenu zaštitu stanovništvu Republike Srbije. Za tako nešto svakako je neophodno uložiti određena sredstva u opremu, tehnologiju, kao i u proširenje postojećeg kadrovskog kapaciteta. S tim u vezi, u razgovoru sa predsednikom Republike, postignut je načelan dogovor o finansijskoj pomoći države Institutu, kako bi se Institut i tehnički i kadrovski vratio na poziciju lidera na svetskom tržištu vakcina i seruma, a koja mu sa razlogom pripada.

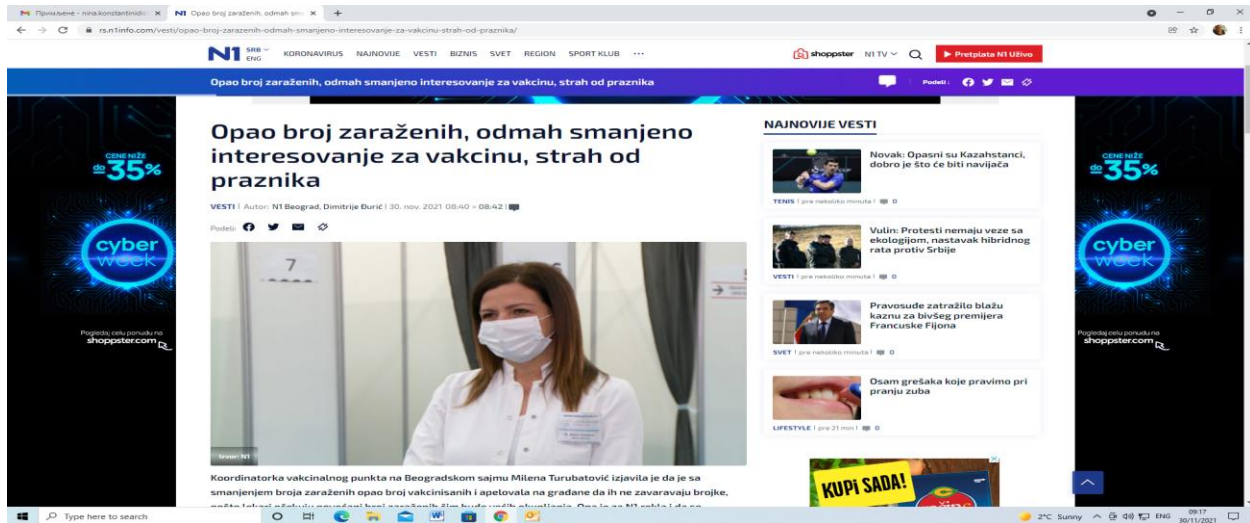
Prema vašem mišljenju, kako će se dalje odvijati epidemija?

Dalji tok epidemije odvićaće se u zavisnosti od povećanja broja vakcinisanih lica vakcinama protiv zarazne bolesti COVID 19 izazvane virusom SARS-CoV 2, jer za sada, a pretpostavljam i ubuduće, vakcinacija će predstavljati jedino rešenje u borbi protiv ove bolesti, uz istovremenu primenu epidemioloških mera. Osnova medicine je prevencija, a jedina mogućnost da se preventivno utiče na širenje ove zarazne bolesti i njeno svođenje na najmanju moguću meru - jeste vakcinacija.

Šta biste poručili antivakserima? Koliko nam oni otežavaju ovu borbu?

Svako protivljenje borbi protiv ove zarazne bolesti, pa i putem propagiranja nevacinisanja protiv iste samo će otežavati put do pobede nad njenom pandemijom, koja traje, evo skoro dve pune godine. Vakcinacija je jedino rešenje, i s tim u vezi ja se najiskrenije nadam u pobedu struke.

Opao broj zaraženih, odmah smanjeno interesovanje za vakcinu, strah od praznika

Koordinatorica vakcinalnog punkta na Beogradskom sajmu Milena Turubatović izjavila je da je sa smanjenjem broja zaraženih opao broj vakcinisanih i apelovala na građane da ih ne zavaravaju brojke, pošto lekari očekuju povećani broj zaraženih čim bude većih okupljanja. Ona je za N1 rekla i da se pribojava predstojećih praznika, zbog smanjenog broja vakcinisanih i apelovala na sve da se pored vakcine, koja je najvažnija, pridržavaju epidemioloških mera - drže distancu i nose maske.

Turubatović je rekla da se pad broja vakcinisanih uvek poklapa da epidemiološkom situacijom i da građani kada je smanjen broj zaraženih imaju utisak da je manja opasnost od zaraze.

Kaže da je za razliku od perioda kada su uvedene kovid propusnice i kada je dnevno vakcinisano u proseku 1.500 ljudi, sada ta brojka smanjena na 700 do 1.100 vakcinisanih dnevno, „To je malo obeshrabrujuće jer je među tim brojevima samo do 25 posto prvih vakcina, apelujemo na građane da ih ne zavaraju brojke i to što je manje zaraženih. Moramo povećati kolektivni imunitet i da nas ima što više vakcinisanih“, rekla je doktorica.

Upitana zbog čega se po ko zna koji put dešava pad broja vakcinisanih kad su epidemiološki podaci bolji, ona kaže da se građani tada opuste. Ljude, naime drži strah dok čuju da su svi oko njih bolesni. „Ali ne treba da se opuštaju, kovid je i dalje tu“, kaže.

Turubatović je naglasila da upravo sada jeste trenutak da se građani vakcinišu jer su manje šanse da su bili u kontaktu sa nekim zaraženim, a da ako se neko u vašoj okolini razboli morate do vakcine da sačekate 14 dana. „Treba iskoristiti trenutak da nema puno zaraženih i vakcinisati se jer to je jedina prava zaštita“, rekla je dr.

Ona je naglasila da na Sajmu svakodnevno imaju dostupne vakcine svih proizvođača i da im je radno vreme od 8 do 15.30h. Kaže i da se svakodnevno obavlja i vakcinacija modernom, koja je najnovija kod nas i da je na početku bilo 50 vakcinisanih dnevno tom vakcinom, a da ih je sada oko 30.

Upitana šta može da se očekuje od novog omikron soja virusa, koji još nije stigao u Srbiju, doktorka kaže da smo do sada imali mnogo sojeva i da je svaki došao kod nas, kao i da svaki donosi isto. „Ne treba da se plašimo, već bi trebalo da uradimo ono što je u našoj moći da sprečimo teža oboljevanja – a to je vakcinacija“, ističe dr.

Povodom predstojećih događaja – Nove godine, i slava, ona je apelovala na građane da se pridržavaju mera – drže distancu, nose maske i okupljaju u što manjem broju jer svi moramo da imamo svest o svom i zdravlju svoje okoline.

„Svi se pribojavamo toga. Neke bolnice izlaze iz kovid režima i želimo da tako i ostane da bi se građani lečili i od drugih bolesti“, naglasila je dr Turubatović.

Zakazana sednica Kriznog štaba

Sednica Kriznog štaba za borbu protiv koronavirusa zakazana je za sredu u 15 časova.

Mediji su ranije preneli da je medicinski deo tog štaba tražio danas hitnu sednicu zbog pojave novog soja koronavirusa, omikrona, koji je sve bliži Srbiji, pošto se povećava broj evropskih zemalja u kojima je registrovan.

Mediji navode i da će ta varijanta kovida 19 biti glavna tema sastanka štaba, ali će, kako se dalje navodi, tema biti i pomeranje zimskog raspusta, što medicinski deo štaba traži već duže vreme.

Struka se zalaže za to da raspust počne ranije, a epidemiolog i član Kriznog štaba dr Predrag Kon rekao je pre nekoliko dana da bi raspust trebalo da počne ranije zbog dolaska naših ljudi iz inostranstva pred Božić.

"Može doći do zaražavanja dece u školama. Situacija u školama je sada mirna jer smo presekli širenje virusa sa produženim raspustom, ali po povratku u školu brojevi su počeli da rastu. Još uvek nisu dostigli one koji su bili pre raspusta i pitanje je da li će dostići, ali proaktivno razmišljanje o tome da sprečimo širenje sada je sa pojavom omikrona postalo još više racionalno", rekao je Kon.

Predsednik Srbije Aleksandar Vučić kazao je da je samo pitanje dana kada će se novi soj pojaviti i kod nas. "Imamo značajan pad brojeva u odnosu na pre nedelju dana... Samo nam je taj omikron još bio potreban", kazao je Vučić.

Dodao je da očekuje da ćemo za pet-šest meseci imati supervakcinu da se rešimo svih problema, pa da ćemo je proizvoditi u Srbiji.

DA LI ĆE SE OMIKRON LAKŠE ŠIRITI? Dr Radmilo Janković o novom soju korone: Pitanje dana kada će stići u Srbiju

PITANJE je dana kada će novi soj virusa korona omikron stići i u Srbiju, kaže zamenik direktora Kliničkog centra Niš, anesteziolog Radmilo Janković i napominje da nema dovoljno informacija o tome kako nova mutacija utiče na širenje virusa i kliničke slike zbog čega, ističe, treba ozbiljnu shvatiti novonastalu situaciju.

- Logično je pretpostaviti da Srbija neće biti izolovano ostrvo i da je pitanje sata kada će se prvi zaraženi novim sojem korona virusa, ostaje samo da se reorganizujemo i vidimo šta nam je činiti - rekao je Janković za Tanjug.

Ukazuje da je glavna strepnja oko novog soja da li će se lakše širiti, izazivati teže kliničke slike i koliko će vakcine koje su trenutno u upotrebi biti efikasne protiv nove podvarijante.

Janković kaže da je moguće da da efikasnost vakcina neće biti na istom nivou kao za izvorni, vuhanski soj virusa, što se, kako kaže, pokazalo i kod delta soja, ali smatra da treba sačekati i videti efekte.

- Sve vakcine, uslovno rečeno moderne vakcine, koje su u opticaju u zapadnim zemljama ciljaju spajk protein kao osnovni deo virusa na kojem je nova mutacija - rekao je Janković.

Kada je reč o patogenosti novoj soja virusa, ne očekuje da će biti veća i da će uzrokovati teže kliničke slike.

- Što se tiče lakšeg sisrenja, verovatno je to moguće i treba biti obazriv, jer smo pokazali da stvari gledamo prilično lagodno. Ali, mislim da će upozoravajuća reakcija ostatka sveta možda i nas naterati da ovog puta budemo ozbiljniji - kazao je Janković.

Napominje da sve dok postoji mogućnost da se virus nesmetano širi i da se razmnožava u nevakcinisanim koji su, kako kaže, najosetljiviji, mogu da se javljaju nove mutacije.

- Nije isključeno da neke takve mutacije budu i slabije, koje će na kraju dovesti da virus ima samo endemski karakter, ali svaka dosadašnja mutacija je bila opasnija od predthodne - rekao je on.

Uveren je da bi, da je više od 70 svetske populacije vakcinisano, postojala manja mogućnost za razvijanje "mutanata".

Komentarišući pogoršanje epidemijske situacije u većini evropskih zemalja, Janković kaže da je Srbiju ""sačuvalo"" to što je, kako kaže, pre većine ostalih zemalja počela sa davanjem trećem, buster doze.

- Trenutno je najveći problem u Nemačkoj i Austriji, gde je veliki broj onih koji nisu primili treću dozu jer su mislili da vakcine, kao što je Fajzer i Moderna, daju trajniji imunitet - rekao je Janković.